

Ekologické zemědělství v České republice (aktuální stav a data 2010)

Hnací silou rozvoje ekologického zemědělství (EZ) v ČR jsou dotace vyplácené v rámci agro-environmentálních opatření, dále je to zájem obchodníků české bio suroviny a rozvoj domácího trhu s biopotravinami. V současné době je obhospodařováno v ČR v systému ekologického zemědělství cca 450.000.- hektarů, což představuje 10,5% z celkové výměry zemědělské půdy. ČR je v tomto ohledu nad průměrem EU. Jedná se asi o 3500 zemědělských podniků, které jsou velmi různé velikosti, převažují travní porosty, ale producentů tržních plodin přibývá. Máme malé ekologické farmy o výměře například 5 hektarů, často jsou to i celá bývalá družstva nebo státní statky o výměře více než 1000 hektarů na jeden podnik. Česká republika je lídrem v oboru ekologického zemědělství mezi novými členskými státy EU. Na dotacích speciálně pro ekofarmáře se ročně vyplácí miliarda korun (40.milionů EUR).

Úloha státu v dozoru nad ekologickým zemědělstvím v České republice:

Hlavní roli pro rozvoj a koncepci EZ v ČR má ministerstvo zemědělství, kde byl zřízen samostatný odbor pro environmentální témata a ekologické zemědělství. Na ministerstvu pracuje pět specializovaných pracovníků pro ekologické zemědělství. Plánem rozvoje EZ v ČR do roku 2015 je dán Akčním plánem, který schválila vláda v prosinci 2010. Ministerstvo zemědělství ustanovilo Českou technologickou platformu pro EZ, jejímž správcem je specializovaný ústav pro EZ: Bioinstitut Olomouc. Klíčovou rolí ministerstva je garantování a vyplácení dotací na EZ. Dotace jsou vypláceny stejně jako jinde v EU v rámci Programu rozvoje venkova. Ekologické zemědělství je programem číslo 1 v tzv. agroenvironmentálních opatřeních. Dozor nad vyplácenými dotacemi provádí platební agentura (SZIF) formou delegovaných kontrol, které od roku 2010 vykonává ÚKZÚZ. Dozor nad ekologickým zemědělstvím zajišťuje ministerstvo, úřední kontroly provádí Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) ve sloučených (delegovaných) kontrolách pro SZIF. Kromě toho v ČR fungují tři státem pověřené privátní kontrolní a certifikační organizace (KEZ, ABCert a Biokont). Pravidla EZ v ČR jsou upravena Nařízením Rady č.834/2007 a Komise (č.889/2008) EU a českým národním zákonem č.242/2000. NR požaduje, aby systém kontroly EZ byl podřízen NR č.822/2004 o úředních kontrolách v zemědělství.

Ing. Jiří Urban
ÚKZÚZ Brno, koordinátor ČTPEZ

Základní statistické data EZ (31.12.2010)

	31.12.2010	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2007
Zpracovatelé	626	497	410	253
Zemědělci	3 517	2 689	1 834	1 318
Výměra (ha)	448 202	398 407	341 632	312 890
Podíl na celkové výměře zemědělské půdy v ČR (%)	10,55	9,38	8,04	7,35
Orná půdy (ha)	54 937	44 906	35 178	29 505
TTP (ha)	369 272	329 232	281 596	257 899
Sady (ha)	5 128	3 678	2 764	1 625
Vinice (ha)	803	645	341	245
Chmelnice (ha)	8	8	0	0
Ostatní plochy (ha)	18 054	19 890	21 753	23 616

Zdroj: MZe ČR

Tabulka uvádí aktuální základní statistické údaje ekologického zemědělství k 31.12.2010. Počet ekologických zemědělců za rok 2010 významně narostl. K 31.12.2010 jich hospodařilo již 3 517, a to na celkové výměře téměř 450 000 ha, což představuje podíl více než 10,55% z celkové výměry zemědělské půdy. Stabilně se zvyšuje výměra orné půdy, která dosáhla 55 000 ha, což znamená nárůst o 10 000 ha za rok 2010. Zvýšila se také výměra vinic v ekologickém zemědělství na současných 803 hektarů vinic a to na evropských i rezistentních (interspecifických) odrůdách.

Počet ekofarem se tak zvýšil za rok 2010 o 31%, počet výrobců biopotravin o 26% a dosáhl již téměř 630 provozoven. Kompletní podrobné statistické údaje za rok 2010 budou uvedeny v publikaci „Ročenka ekologického zemědělství za rok 2010“.

Dotace:

- Dotační titul A1 Ekologické zemědělství (EZ) je ustanoven nařízením vlády č. **79/2007 Sb.**
- Podmínky vyžadované během závazku jsou definovány v §3 a §7 nařízení vlády.
- **155 EUR/ha** orné půdy ostatní
- **564 EUR/ha** orné půdy kde je pěstována zelenina, nebo spec. byliny (příloha č. 2 metodiky)
- **71 EUR/ha** TP pokud žadatel neobhospodařuje veškerou výměru TP v režimu EZ
- **89 EUR/ha** TP pokud žadatel obhospodařuje celou výměru v režimu EZ
- **849 EUR/ha** chmelnic, nebo vinic
- **849 EUR/ha** sadů, pokud je sad v režimu intenzivní ovocnářství a splňuje min. počet jedinců 200 stromů, nebo 800 keřů uvedených v příloze č. 2 metodiky na 1 ha sadu.
- **510 EUR/ha** sadů nesplňující alespoň jednu z podmínek pro sazbu 849 EUR/ha.

Podmínky pro dotace:

1. Registrace v systému EZ dle zk. 242/2000 Sb.
2. Dodržovat po celé období závazku platné právní předpisy upravující oblast EZ
3. V případě žádostí o dotaci na kulturu TP držet intenzitu chovu hospodářských zvířat v rozmezí **0,2** VDJ/ ha TP až **1,5** VDJ/ha půdy.
4. V případě žádosti o dotaci na kulturu sad uvést, zda žádá o částku **849 EUR/ha** či nižší.
5. V případě žádosti o dotaci na kulturu R je nutné v žádosti uvést, zda na PB budu pěstovat speciální byliny, zeleninu, nebo ostatní plodiny.
6. Titul EZ je na jednom PB kombinovatelný s kterýmkoli AEO titulem kromě titulu IP
7. V případě kombinace s titulem Biopásy je dotace na EZ poskytnuta pouze na plochu PB bez plochy biopásu.